

Zakaj nova davčna zakonodaja zavira kapitalne naložbe?

Nov Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb (ZDDPO-1) in Zakon o davčnem postopku (Zdavn-1) sta prinesla tudi veliko novosti glede prenosa prihodkov (odhodkov) iz hčerinskih družb ter glede dokazovanja tržno primerljivih transakcij med povezanimi osebami. V prispevku se bomo podrobneje posvetili obdavčevanju prihodkov in odhodkov kapitalno povezanih družb ter pomen ustreznih prihodkov in odhodkov pri poslovanju med povezanimi osebami (transferne cene).

Trdimo lahko, da imamo davčno zakonodajo, ki zavira finančne naložbe v druga podjetja! Družbe imajo pravico do koriščenja upravičenj le v primeru združitve, menimo pa, da bi morala slovenska davčna zakonodaja vzpodbuditi tudi povezovanja podjetij s pomočjo dolgoročnih finančnih naložb. Poslovanje kapitalno povezanih podjetij je neugodno iz naslednjih vidikov:

- Težave zaradi odhodkov in prihodkov nastalih zaradi prenosa izgube ali dobičkov iz hčerinskih družb,
- Če se v davčnem obdobju neposredno ali posredno lastništvo delniškega kapitala oziroma kapitalskih deležev ali glasovalnih pravic zavezanca spremeni za več kot 25%, v prihodnjih davčnih obdobjih ni mogoče pokrivati že ugotovljenih davčnih izgub,
- Nujnost zagotavljanja zahtevne dokumentacije v zvezi s transakcijami s povezanimi osebami (transferne cene),
- Dejansko ni nikdar mogoče s popolno verjetnostjo zagotoviti, da davčni organ ne bo povečeval prihodkov oz. zniževal odhodkov, v primeru ko bo inšpiciral transferne cene
- Zaradi tovrstnih davčnih zaostritev bo gotovo veliko davčnih zavezancev razmislilo o poslovanju v združenem podjetju. Statusna preoblikovanja so instrument za optimalno ureditev podjetniške strukture že obstoječih podjetij in davčna zakonodaja bo imela v prihodnje očitno velik vpliv na tovrstne odločitve.

Nov 18. čl. ZDDPO-1 (pričetek uporabe s 1.5.2004) določa pogoje, ki morajo biti izpolnjeni, **da lahko prejemnik dividend** (oz. deležev v dobičku) le te izvzame iz svoje davčne osnove. Ne pozabimo, da naslov 18.čl.ZDDPO-1 glasi »Izvem prihodkov od udeležbe v dobičku«. Nov ZDDPO-1 nikjer ne daje možnosti izvzemanja finančnih prihodkov iz davčne osnove pri uporabi kapitalne metode vrednotenja finančnih naložb. V 18.čl.ZDDPO-1 je določena le možnost izvzemanja prihodkov iz naslova **nakazanih deležev v dobičku**, pa še to le pod določenimi pogoji. Iz tega razloga je večina družb že v letu 2004 sprejela računovodsko usmeritev po kateri se je ugotovljen dobiček hčerinske družbe neposredno odražal v prevrednotovalnem popravku kapitala matične družbe. Bilančna politika gotovo mora imeti davčne učinke, vendar menimo, da način knjiženja ne moremo uvrstiti med instrumente bilančne politike podjetja. Le način knjiženja nikakor ne sme imeti davčnih posledic. V 10.čl. »starega« ZDDPO, ki se je uporabljal do 1.1.2005 (oz. po nekaterih mnenjih le do 1.5.2004, saj naj bi bil v nasprotju z novim 18.čl.ZDDPO-1) je bilo jasno določeno, da se med (davčne) prihodke ne všttevajo prihodki, doseženi z udeležbo pri dobičku drugih pravnih oseb.

Primer (v letu 2005) davčnih obveznosti iz naslova davka od dohodka matične družbe A, ki ima 80% delež v hčerinski družbi B

Dobiček družbe B (po davkih)	100.000.000
Davčna osnova družbe B	90.000.000
Davčna obveznost družbe B	22.500.000
Dobiček družbe A (po davkih)	500.000.000
Prenesen poslovni izid iz družbe B	80.000.000
Davčna osnova družbe A	470.000.000
Davčna obveznost družbe A	117.500.000
Davčna osnova družbe A (če bi po ZDDPO-1 lahko izvzeli prenos posl.izida)	390.000.000
Davčna obveznost družbe A (če bi po ZDDPO-1 lahko izvzeli prenos posl.izida)	97.500.000
Skupna davčna obveznost pov.družb A in B	140.000.000
Skupna davčna obveznost pov.družb A in B (če bi po ZDDPO-1 lahko izvzeli prenos posl.izida)	120.000.000
Povečanje davčne obveznosti-dvojna obdavčitev prenesenih dobičkov!	20.000.000

Razlike so tudi v določbah stare in nove zakonodaje glede evidentiranja odhodkov. Prejšnji ZDDPO posebne določbe, ki bi pojasnjevala davčno obravnavo odhodkov pri prenosu izgube iz hčerinskega podjetja **ni imel**. Zato se je davčni organ pri opredelitvi, da gre za davčno nepriznane odhodke, na začetku skliceval na 13.čl.ZDDPO, kasneje pa je DURS svojo argumentacijo spremenil in se pričel naslanjati na 12.čl.ZDDPO.

V novi davčni zakonodaji pa dileme glede vključevanja odhodkov ni. Peti odstavek 18.čl.ZDDPO-1 določa, da se pri določanju davčne osnove, **odhodki, ki se nanašajo na udeležbo, ne priznajo**. Dodatno pa še drugi odstavek 17.čl.ZDDPO-1 med drugim bolj natančno določa, da **se odhodki zaradi uporabe kapitalske metode vrednotenja finančnih naložb ne priznajo**.

Primer davčnih obveznosti (v letu 2005) iz naslova davka od dohodka matične družbe A, ki ima 80% delež v hčerinski družbi B (ki ima poslovno in davčno izgubo)

Izguba družbe B	-100.000.000
Davčna osnova družbe B	-100.000.000
Davčna obveznost družbe B	-
Izguba družbe A:	500.000.000
Prenesen poslovni izid (izguba) iz družbe B	80.000.000
Davčna osnova družbe A	470.000.000
Davčna obveznost družbe A	117.500.000
Davčna osnova družbe A (če bi po ZDDPO-1 lahko izvzeli prenos posl.izida-izgube)	390.000.000
Davčna obveznost družbe A (če bi po ZDDPO-1 lahko izvzeli prenos posl.izida)	97.500.000
Skupna davčna obveznost pov.družb A in B	117.500.000
Skupna davčna obveznost pov.družb A in B (če	97.500.000

bi po ZDDPO-1 lahko izvzeli prenos posl.izida)	
Povečanje davčne obveznosti-ker po ZDDPO-1 ni mogoče vključevati tovrstnih odhodkov	20.000.000

Za rešitev glede obdavčevanja odhodkov še lahko najdemo opravičilo, če ima denimo hčerinsko podjetje s poslovno izgubo tudi davčno izgubo in bo le-to nato lahko uporabilo za zmanjševanje davčne osnove v naslednjih petih davčnih obdobjih. Gotovo pa bi bilo s strani davčne zakonodaje zelo vzpodbudno, da bi tudi matični družbi omogočala evidentiranje takojšnjih »davčnih odhodkov« iz tega naslova. Menim, da bi se na ta način vzpodbudile predvsem naložbe kapitalsko močnih družb v »gospodarske bolnike« potrebne takojšnje sanacije.

Na kratko bi spremembe v tem segmentu davčne zakonodaje lahko prikazali takole:

	davčno leto 2004 in prej	Davčno leto 2005
Prihodki	Izključevanje prihodkov možno-10.čl.ZDDPO	Izključevanje le prihodkov od nakazane udeležbe-pa še to le pod določenimi pogoji
Odhodki	Odhodki izkazani po SRS so odhodki tudi v davčni bilanci-možno je bilo drugačno stališče DURS	Odhodki pripoznani po SRS niso davčni odhodki

Zelo pomemben pa je tudi vidik davčne osnove pri poslovanju med povezanimi osebami. Nov ZDavP-1 je natančno opredelil tudi poročanje in zagotavljanje podatkov pri poslovanju s povezanimi osebami. Prihodki in odhodki iz poslovanja med povezanimi osebami morajo biti izkazani po primerljivih tržnih cenah oz. takšnih po katerih bi poslovali tudi nepovezani osebi. Vsi tisti, ki smo se v praksi v tem letu že začeli ukvarjali z zagotavljanjem podatkov po 365.čl.ZDavP-1 spoznavamo, da je neživljenjski in tudi neuresničljiv. Povezane družbe bi lahko na veliko bolj preprosto in praksi bližji način dokazovale ustreznost cen in tudi, da namen poslovanje ni bil pretakanje dobička v davčno bolj ugodne dežele. V tem členu ZDavP-1 so gotovo nujne spremembe.

Finance, 12.Julij 2005

*ITEO ABECEDA d.o.o.
mag. Dejan Petkovič
davčni svetovalec*

